

جهانی‌شدن، فناوری اطلاعات و ارتباطات و آسیب‌های اجتماعی در حوزه‌ی مدرسه

آسیب‌های اجتماعی

محمد رضا قاسمی گل افشانی

دبیر آموزش و پرورش قائم‌شهر

تصویر ساز: ایمان رحیمی زاده

چکیده

جهان به مرحله‌ی جدیدی از تاریخ خود گام نهاده است. پدیده‌ی جهانی شدن، یکی از تحولات دوران معاصر است که اثرات ژرفی را در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به‌جای گذاشته است و می‌گذارد. نظام‌های آموزشی هم‌اثرات جهانی شدن بی‌نصیب نمانده‌اند و فرصت‌ها و تهدیداتی را از سوی ابزارها و عوامل این پدیده‌ی فراگیر، رو به گسترش و برگشت‌ناپذیر، برای خود مشاهده می‌کنند. مقاله‌ی حاضر می‌کوشد از رهگذر بازخوانی تفسیرهای گوناگون درباره‌ی جهانی شدن، فرصت‌ها، چالش‌ها و آسیب‌های حاصله از این پدیده را شناسایی کند. آن‌چه ضرورت پرداختن به این بحث را بیشتر می‌کند، تغییری است که در مفاهیم جامعه، یادگیری، انسان و دانش پیدا شده است.

مقاله‌ی حاضر برای پاسخ به این سؤال نگاشته شده است که: جهانی شدن چه آسیب‌هایی را در حوزه مسائل اجتماعی در ابعاد آموزش و پرورش مدرسه سبب شده است؟ در این راستا، ابتدا تعاریف مفهوم جهانی شدن و سپس ابعاد، عوامل و ابزارهای مهم پدیدآورنده‌ی این مفهوم را بیان می‌کند. در ادامه نیز به آسیب‌های جهانی شدن در دو بعد آموزش و پرورش در حوزه‌ی مدرسه، ارائه‌ی راهبردها، و جمع‌بندی و نتیجه‌گیری می‌پردازد.

کلیدواژه‌ها: جهانی شدن، تعلیم و تربیت، فناوری اطلاعات، آسیب‌های اجتماعی، مدرسه

مقدمه

رسالت و مسئولیت مدرسه چیست؟ نظام تعلیم و تربیت و در شکل ویژه‌ی آن مدرسه، کسانی را در اختیار دارد که باید برای زندگی در آینده و شرایط آن آماده شوند. به علاوه، تربیت باید دارای مختصات هر یک از ابعاد سه‌گانه‌ی توسعه باشد تا خروجی‌های محیط‌های آموزشی بتوانند به سه ویژگی مهم مهارت در آگاهی‌ها و مهارت در توانایی‌ها و مهارت در نگرش مطابق با مقتضیات زمانی و مکانی خود دست یابند. نخبگان و علمای توسعه می‌گویند، توسعه‌ی فرهنگی و آموزشی بدون داشتن مردمی که مختصات فرهنگی و توسعه‌ی مزبور را داشته باشند، امکان‌پذیر نیست و محکوم به شکست است.

امروزه همه‌ی کسانی که طرفدار توسعه هستند، از آموزش و پرورش شروع می‌کنند؛ چون توسعه را بهتر پیش می‌برد و آن را با مسیر جهانی شدن هماهنگ می‌کند؛ جهانی شدن که لایه‌های عمیق‌تر اندیشه، رفتار و نگرش فرهنگ‌های ملل را تحت تأثیر قرار می‌دهد. شاید بتوان گفت سخن از چیستی این پدیده در هزاره‌ی سوم جایگاه ندارد، بلکه مواجهه‌ی واقع‌بینانه با این پدیده، بهره‌گیری از فرصت‌های حاصل از جهانی شدن و برنامه‌ریزی برای کمینه‌رساندن تهدیدها و آسیب‌ها، جای درنگ و تأمل دارد تا از این پدیده در راستای ارتقای ملی در ابعاد فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی، و حفظ هویت ملی بهره جست.

ریشه‌یابی واژه‌ی جهانی شدن

واژه‌ی «Globalisation»، اسم مصدر از مصدر جعلی «To globalize» به معنی «گرد» و یا به معنی «کلی» و «جهان شمول» است. فعل آن، هم لازم و هم متعدی است یعنی می‌توان آن را از یک سو، جهان شمول کردن و یکپارچه کردن و از سوی جهان شمول شدن و یکپارچه شدن ترجمه کرد. خود واژه‌ی جهانی شدن برای نخستین بار در اوایل سال ۱۹۶۰ وارد ادبیات روز شد. «فرهنگ لغت و بستر» در سال ۱۹۶۱ این واژه را در مجموعه‌ی خود جای داد. به تدریج با پیشرفت‌های سریع در حوزه‌ی ارتباطات و فناوری اطلاعات، این واژه از دهه‌ی ۱۹۸۰ وارد مباحث سیاسی-اقتصادی شد و به مرور جای واژه‌هایی مانند «بین‌المللی شدن» و «فرا ملی شدن» را گرفت [علی بابایی، ۱۳۸۲: ۲۵۰].

تعریف جهانی شدن

شولت در کتاب «نگاهی موشکافانه به جهانی شدن»، پنج دیدگاه متفاوت درباره‌ی جهانی شدن را از هم تفکیک می‌کند:

- **بین‌المللی شدن:** حاکی از افزایش تعامل، وابستگی متقابل، جابه‌جایی فزاینده‌ی مردم، و افزایش رد و بدل پیام‌ها و اندیشه‌ها میان مردم است.
- **آزادسازی:** به فرایند برداشته شدن محدودیت‌هایی اطلاق می‌شود که دولت‌ها در فعالیت‌های میان کشورها برقرار می‌کنند؛ مانند کاهش یا لغو موانع تجاری مربوط به قوانین و مقررات و کنترل مربوط به رویداد برای شهروندان برخی کشورها.

- **جهان گستری:** ادغام فرهنگ‌های روی کره‌ی زمین در یک انسان‌گرایی خاص، پیش‌بینی می‌شود.

- **غربی کردن:** این مفهوم را گاهی امپریالیسم به سبک مک دونالد آمریکایی، هالیوود و «سی‌ان‌ان» توصیف کرده‌اند.

- **قلمرو دایی و یا فرا قلمرو گرایی:** فضاهای اجتماعی دیگر بر حسب فاصله‌های ارضی و مرزهای سرزمینی شناسایی نمی‌شوند [شیرزادی، ۱۳۸۶: ۱۱۳].

در کنار این مفاهیم می‌توانیم به مفاهیم دیگری مانند: زلزله‌ی ژئوپلیتیک (رابرتسون)، بحران فرهنگی (تاملینسون)، پایان تاریخ (فوکویاما)، پایان جهان (بوردیو)، کم کردن بنیادین جهت (ویرلیو)، جامعه‌ی ریسکی (بک)، جهان رها شده (گیدنز)، و جامعه‌ی در حال بن‌بست (بومن) اشاره کنیم. با نگاهی به تعریف این مفاهیم درمی‌یابیم که هر کدام به یک جنبه از جهانی شدن پرداخته‌اند و نگاه سلیقه‌ای بین دانشمندان باعث شده است که در مورد این پدیده هیچ‌گونه توافقی بین دانشمندان وجود نداشته باشد [بوسقی، ۱۳۸۸].

ابهاد جهانی شدن

جهانی شدن اقتصاد: کاستلر، وجه مشخصه‌ی اقتصاد جهانی شده را که از دل تولید مبنی بر اطلاعات و رقابت پدیدار می‌شود، وابستگی متقابل، عدم تقارن و منطقه‌ای شدن، تنوع فزاینده‌ی درون هر منطقه و شمول‌گزینی و تقسیم‌بندی و هندسه‌ی فوق‌العاده‌ی آن، و جریان جهانی کالا، پول، خدمات، اطلاعات، نیروی

کار و مهاجرت می‌داند. برخی از محققین، نام «اقتصاد بی‌وزن» را بر این روند جدید نهاده‌اند. اقتصاد بی‌وزن یعنی ارزش اقتصادی روزافزون در سطح جهانی، وابسته به تجارت اطلاعات است نه تجارت مواد. تمامی اقتصاد مالی، به‌ویژه تجارت خدمات، بدون وزن است. اقتصاد بدون وزن اقتصاد الکترونیکی است [شولت، ۱۳۸۲: ۸-۶]. جهانی شدن سیاست: عمده‌ترین ویژگی‌ها و تبعات جهانی شدن را در بعد سیاسی می‌توان در این موارد خلاصه کرد: افزایش روابط اقتصادی و ظهور بازیگران جدید اقتصادی، افزایش نفوذ رسانه‌های جهانی، ظهور هویت‌های جدید جهانی، فراگیر شدن ثبات مالی، وجود استانداردهای مشترک در حوزه‌ی اوزان و مقادیر، مدیریت شبکه‌های ارتباط جهانی و مساعی و همکاری محیط زیست مانند جو اقیانوس که مستلزم نوعی تحول نهادی فراتر از توان و اختیار دولت‌هاست، و همچنین کاهش تأثیر ابزارهایی سنتی سیاست، مانند کاربرد زور و اجبار و توجه به افکار عمومی و نقش سازمان‌های غیررسمی و غیردولتی و تشکل‌های مدنی در تلویین سیاست‌های عمومی که عمدتاً موجب کاهش قدرت و کارایی حکومت‌ها در سطح دولت ملت می‌شود [هلند و مک گرو، ۱۳۸۲: ۱۷]. جهانی شدن فرهنگ: آن‌چه در قلب اعتقاد به جهانی شدن فرهنگ قرار دارد، تأکید بر رویکردی پلورالیستی به مقوله‌های فرهنگی و ایدئولوژیک است که با طرح نظریه‌ی انتقادی، مفاهیم ثبات و جهان شمول در حوزه‌های فلسفه و علوم را به چالش می‌کشاند و «رہیافت هرمنوتیک» از مقولات را جای‌گزین شیوه‌های پوزیتیویستی سنتی می‌کند. در حوزه‌ی روابط انسانی بر یک انعطاف اخلاقی و فرهنگی تأکید می‌کند که در مقابل مطلق‌گرایی قرار دارد و یک وحدت ذهنی و عینی را میان افراد و گروه‌ها منعکس می‌کند. در گذشته، فرهنگ‌ها نه تنها مرزهای شفاف و پایداری را ایجاد می‌کردند، بلکه در عرضه کردن نظام‌های معنایی منسجم و آرامش‌بخش هم توانا بودند. بنابراین، انسان‌هایی که در دنیای شکل یافته به هر فرهنگی معین قرار می‌گرفتند، خودبه‌خود و منفعلانه وارث هویت و نظام معنایی آماده و از پیش موجود می‌شدند. مرزهای واحدهای کوچک اجتماعی که غالباً با مرزهای فرهنگی انطباق داشتند، یکدیگر را تقویت می‌کردند و یک واحد اجتماعی بسته را پدید می‌آوردند. در نبود بحران هویت و وجود فرهنگ‌های رقیب و بدیل، دگرگونی‌های اجتماعی ناچیز بود و نیاز هویتی انسان‌ها به مراجع ثبات و مطلق به‌خوبی تمکین می‌شد. اما در عصر جهانی شدن، دنیای بدون مرز پدید می‌آید و دنیای نسبتاً بسته‌ی ادیان خاص بیش از پیش به سوی سایر ادیان باز می‌شود. آداب و سنن و الگوهای متفاوت زندگی به واسطه‌ی فناوری‌های پیشرفته‌ی ارتباطی و حمل و نقل، اقصا نقاط جهان را درمی‌نوردد. بنابراین ثبات و خلوص فرهنگی کم و بیش از بین می‌رود و نوسان، سیالیت و اختلاط جای‌گزین آن می‌شود. بدین ترتیب، مطلق‌گرایی فرهنگی به شدت متزلزل می‌شود. در این اثنا، هویت‌یابی سنتی دستخوش تزلزل می‌شود و در پی آن نوعی بحران هویت در جوامع و انسان‌ها پدید می‌آید [منطقی، ۱۳۸۳].

تأثیر جهانی شدن بر اهداف آموزش و پرورش

هدف کلی آموزش و پرورش در هر جامعه‌ای تربیت افراد طبق الگوی اعتقادات و ارزش‌های فرهنگی، دینی، اجتماعی و سیاسی خود است تا انسانی

آگاه و شایسته به آن جامعه تحویل دهد. بر همین اساس، هر جامعه‌ای از انسان مطلوب خود تصویری دارد و معنا و غایت معینی برای آموزش و پرورش قائل است. با توجه به این تعریف، رابطه‌ی مستقیم و هماهنگی میان جامعه و آموزش و پرورش وجود دارد.

امروزه، تعاریف جدیدی از اهداف و اصول تأثیرگذار بر نظام‌های آموزشی و پرورشی جوامع به چشم می‌خورد. اگر این اصول را به پنج دسته‌ی جامعه، انسان، یادگیری، دانش، و نظام و ارزشی و عقیدتی تقسیم کنیم، هر یک از این موارد در عصر و دوره‌ی جهانی شدن از نظر تعریف دچار دگرگونی و تغییر و تأثیر پذیرفتن از محیط مادی و معنوی اطراف خود شده است. تقسیم جامعه به جامعه‌ی اطلاعاتی و بی‌وزنی و جامعه‌ی مدنی، مشروعیت یافتن علوم به‌وسیله‌ی دانش تجربی دوران مدرنیته، و حرکت از یادگیری «متن محور» و فضای ثابت، تک بعدی و اجباری کلاس به فضای شبکه‌ای، نظارت شخصی و انتخاب‌گونه و مشارکت فعالانه در خلق معانی، توانایی تصمیم‌گیری و تحول نظام ارزشی به‌سوی مدارا، صلح، امنیت و بیداری وجدان جهانی و برآوردن متقابل نیازها، گرایش به هم‌زیستی و احترام به حقوق بشر، و طبیعت‌پذیری، بهره داشتن از شعور عاطفی و برخورداری از اخلاق جهانی، سبب شده است که نهادهای تعلیم و تربیت به بازتعریف مجدد اهداف، اصول و ابزارهای تأثیرگذار در آموزش و پرورش و آوار شوند. لذا این تحولات مفاهیم که به خاطر پدیده‌ی جهانی شدن و عوامل و ابعادش به‌وجود آمده، مسئولین، نخبگان دلسوز و هم‌چنین این محقق را بر آن داشت تا ارتباطی بین جهانی شدن و فرصت‌ها و تهدیدات حاصله از این امر را مورد کنکاش و بررسی و تحلیل قرار دهد.

آسیب‌های اجتماعی در عصر جهانی شدن در حوزه مدرسه

تعریف آسیب اجتماعی

هرگاه در یک نظام اجتماعی، رفتاری به‌طور مشخص با هنجارهای اجتماعی تعارض پیدا کند، نظیر اعتقاد، خودکشی، طلاق، ولگردی، تکدی‌گری، دین‌گریزی و... که موجب کاهش یا از دست‌دادن کارایی و عملکرد مثبت فرد، خانواده یا گروه‌های اجتماعی شود، این پدیده آسیب اجتماعی شناخته می‌شود.

لايه‌های بحران

اگرچه «بحران» از تنوع و تعدد معانی برخوردار است، اما می‌توان شاخصه‌ی اصلی یک بحران را، بروز بی‌ثباتی و ظهور آسیب‌های متفاوت در حوزه‌ی روابط دانست، به‌طوری که تمامی بازیگران آن دستخوش تغییر و ناآرامی شوند. بنابراین می‌توان بحران‌هایی را که به بروز آسیب‌های جدی در حوزه‌ی آموزش و پرورش منجر می‌شوند، در دو سطح زیر بررسی کرد. این تفکیک آسیب‌های حوزه‌ی نظام آموزشی پرورش را از این نظر است که به‌خوبی دو حوزه‌ی اصلی آموزش و پرورش را پوشش می‌دهند:

- آسیب‌ها و بی‌ثباتی‌های زیرین و زیربنایی
- بی‌ثباتی‌های زیرین و روبنایی

بحران‌ها و آسیب‌های جهانی شدن در بخش آموزش مدرسه

فراموشی ادب تحصیل

تحولات عصر جهانی بودن باعث شده است که یک جوان، با استفاده از امکانات آموزشی، ارتباطی و نرم‌افزاری به حجم بالایی از اطلاعات و دانش دست پیدا کند. یعنی این که راه صد ساله‌ی یک دانشمند و حکیم را که در طول سالیان دراز و با صرف یک عمر تلاش و مجاهدت علمی طی کرده است، یکشنبه می‌پیماید. در نتیجه‌ی این تحول، دانش‌آموز خود را نیازمند تجربه‌ی نسل قبل نمی‌بیند و با استفاده از چند کلید و ابزار نرم‌افزاری، به حجم انبوهی از اطلاعات دست می‌یابد و از آن استفاده می‌کند. این یعنی فراموشی آن زحمت و مجاهدت علمی حکمای گذشته و استفاده‌ی آسان از دستاوردهای علمی. همین نتایج گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات است که به بحرانی به نام «ادب تحصیل» می‌انجامد [افتخاری، ۱۳۸۳].

وارونگی در روابط آموزشی

جوانان، به خاطر توانایی و ظرفیت ذهنی و جسمی‌شان، نداشتن مسئولیت‌های زندگی و درگیر نبودن با مشکلات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، و عدم نظارت‌های دستگاه‌های مسئول، وقت بیشتری برای استفاده از فناوری‌های نوین دارند. این شرایط باعث شده است که دانش‌آموز از حیث روحی و روانی خود را از معلم جلوتر بداند. او اطلاعات و معلوماتی دارد که معلمش از آن‌ها محروم است. لذا با عرضه‌ی آن‌ها می‌تواند تفوق خود را به اثبات برساند. به این ترتیب، جایگاه معلم تنزل یافته و لطامت جبران‌ناپذیری بر ساختار آموزشی وارد آمده است [پیشین].

آسیب‌های مهارت‌های کلامی

بردن محیط یادگیری یادگیرنده، به‌جای آوردن دانش‌آموز به محیط یادگیری، سبب می‌شود که فراگیرندگان فرصت پیدا نمی‌کنند مهارت‌های کلامی خود را گسترش دهند. حتی صحبت کردن با میکروفون بدون داشتن شنونده، متفاوت از صحبت کردن در کلاس پر از درس و دانش‌آموز است. البته این جدا از تجاوز به حریم خصوص افراد و مزاحمت‌هایی است که به‌وسیله‌ی عکس‌ها و تصاویر مبتذل هنگام کار با اینترنت برای یادگیری و آموزش به‌وجود می‌آید.

آموزش‌های ناهمسان (سرگشتگی تربیتی)

رشد فناوری‌های ارتباطی و تنوع محصولات، روش‌ها و متون آموزشی باعث شده است که بسیاری از کشورهای در حال توسعه با پدیده‌ای به نام «آموزش‌های ناهمسان» روبه‌رو شوند. به این معنا که دانش‌آموز به‌واسطه‌ی دسترسی به امکانات تازه‌ی اینترنتی به‌صورت غیررسمی، از آموزش‌های دیگر بی‌بهره می‌شود؛ آموزشی که مدرسه نقشی در آن ندارد و با آموزش‌های رسمی همسان نیست. بر این اساس، مدارس رقبای جدیدی را شاهد خواهند بود و تعلیم و تربیت دیگر به مکانی به نام مدرسه محدود نخواهد بود. تصویری شدن

۲. آسیب‌های اجتماعی - فرهنگی

در سال ۱۹۵۵، روان‌پزشکی به نام گلد برگ، اعتیاد جدیدی به نام «اعتیاد به اینترنت» را کشف کرد. این اعتیاد به سرعت رو به گسترش است و هر روز افراد جدیدی را به کام خود می‌کشد. گاه مشاهده می‌شود که افراد یا فرزندان ما چنان در اتاق‌های گفت‌وگو غرق می‌شوند که حتی زمان صرف ناهار یا شام را فراموش می‌کنند. این‌ها علائمی شبیه الکلی‌ها یا معتادان به مواد مخدر دارند. بسیاری از آن‌ها از بی‌خوابی رنج می‌برند، خسته‌اند، روابطشان با اطرافیان و جامعه به حداقل می‌رسد و بیشتر حالت عصبی دارند. کم‌رنگ شدن و از بین رفتن رابطه‌ی عاطفی کاربر با اعضای خانواده و تبدیل آن به رابطه‌ی سرد و مسالمت‌آمیز، از دیگر اثرهای نامطلوب اعتیاد به اینترنت است.

از طرف دیگر، سودجویان از طریق القائات فرهنگی، زمینه را برای گریز فرهنگی کاربران فراهم می‌کنند و موجب از خودبیگانگی و از دست دادن هویت فرهنگی آنان می‌شوند. کودکانی که از بدو زندگی و در دوران کودکی به دلیل کمبود فضاهای تفریحی و آموزشی در جامعه، در منزل با بازی‌های رایانه‌ای مشغول می‌شوند، به تدریج نوعی انزوای طلبی را پیش می‌گیرند که در نهایت باعث منزوی شدن آنان می‌شود. حال آن‌که کودکان در دوران رشد می‌باید با هم‌نوعان و کودکان هم‌سن خود بازی‌های دسته‌جمعی انجام دهند تا ارتباطات اجتماعی را فراگیرند. منزوی شدن کودک و بازی با افرادی که در دنیای واقعی وجود خارجی ندارند، در آینده ممکن است آثار بسیار منفی و نامطلوبی در رفتارهای اجتماعی کودک ایجاد کند [دلدار، بی‌تا].

بنابر نظر کارشناسان اجتماعی، ضررهای اخلاقی و جسمی تلفن همراه برای کودکان غیرقابل انکار است. بسیاری از فیلم‌های غیراخلاقی و پیام‌های نامناسب، از طریق تلفن همراه بین کودکان پخش می‌شود. دسترسی آسان به سایت‌های غیراخلاقی از طریق تلفن همراه نیز مشکل دیگری دارد که والدین با آن روبه‌رو هستند. محمدرضا شمسینان، متخصص اطفال معتقد است: «کودکان به دلیل قرار داشتن در سن رشد و با توجه به ارگانیک بدن، هنگام نزدیکی به گوشی تلفن همراه در معرض خطر بیشتری نسبت به سایر افراد هستند.» وی می‌گوید: «از آن‌جا که کودکان در حال رشد هستند، به امواج رادیویی واکنش بیشتری نشان می‌دهند.»

تحقیق یک مجله‌ی انگلیسی نشان می‌دهد، شرکت‌کنندگان در تحقیق، بعد از اختراع اسلحه، اختراع تلفن همراه را بدترین اختراع همه‌ی زمان‌ها می‌دانند. بنا بر نتایج این تحقیق، بسیاری از انگلیسی‌ها از این که تلفن همراهشان مدام زنگ می‌زند و آن‌ها را قابل دسترس می‌کند، بدون این که بتوانند آن‌ها را خاموش کنند، شکایت دارند. این نظرسنجی نشان داده است که نیروی هسته‌ای، تلویزیون، سیگار، غذای آماده و دوربین‌های سریع، در رده‌های بعد از تلفن همراه قرار دارند.

به گزارش سرویس خبر «سایت ماهنامه‌ی شبکه» (شبکه‌ی آنلاین) از سایت دانشگاه MIT، نتایج یک بررسی پژوهشی جالب نشان می‌دهد، استفاده‌ی دانش‌آموزان از گوشی‌های تلفن همراه در مدارس موجب بروز تغییراتی در خرده فرهنگ‌های حاکم بر کلاس‌های درس می‌شود. پروفیسور جیمز کاتز، با بیان این مطلب در همایش «فرهنگ تلفن همراه» که در دانشگاه

ارسال اطلاعات و تضعیف شیوه‌های مبتنی بر متن‌های مکتوب، به کاهش کنترل و هدایت نوع و کیفیت یادگیری‌های موردنظر نظام‌های محلی و ملی انجامیده است. این ناهمسازی به زوال آموزش رسمی در ذهن آن‌ها منجر می‌شود. فراگیری در این نظام را به شدت کاهش می‌دهد.

دکتر افتخاری نام این وضعیت را سرگشتگی تربیتی می‌نهد که در حالت خطرناک آن، دانش‌آموز به کج‌تابی می‌رسد و دچار مفهوم شیذوفرنی می‌شود. به عبارت دیگر، کودک با واقعیتی زندگی می‌کند که مدرسه قادر به توضیح آن نیست. چرا این شکل کج‌اتفاق می‌افتد؟ چون آموزش‌های کودک به محض خروج از مدرسه فراموش می‌شود و معلم هم آن‌ها را به کناری می‌نهد؛ چرا که می‌خواهد زندگی کند. چون زندگی کردن برای خود و خانواده مهم‌تر است. در این‌جا انحنای بزرگی رخ می‌دهد که طی آن، هیچ دانش‌آموزی به معلم، و هیچ معلمی به گفته‌هایش اعتماد نخواهد کرد. این یعنی بزرگ‌ترین آسیب تربیتی دوران جهانی شدن [ایشین].

دکتر کاوه احمدی علی‌آباد نیز در مقاله‌ای با موضوع تهدیدات فناوری اطلاعات در عصر جهانی شدن در حوزه‌ی مدرسه، پس از بررسی جهانی شدن و تبعات آن، عنوان کرد: «رایانه، تلفن همراه، رسانه و اینترنت، نه تنها به عنوان ابزارهای جهانی شدن که به مثابه نمادهای عینی جهانی شدن، علاوه بر تعریفی پویا و بارز از فرهنگ و هویت‌های فرهنگی، ملی و دینی در عصر جهانی شدن، به فرایندهای عطف نموده است که امکان جوششی را به جوانان می‌بخشد که به جای تقلید و انفعال، بستر تحولات آتی را رقم زنند.»

آسیب‌های اجتماعی استفاده‌ی افراطی از اینترنت در حوزه‌ی مدرسه

۱. آسیب‌های فکری

امروزه دنیای رایانه، هویت‌یابی و هویت‌جویی نسل جوان و نوجوان را در ابعاد فکری و اخلاقی تحت تأثیر قرار داده است. تا جایی که آسیب‌های اجتماعی رابطه‌ی تنگاتنگ با مقوله‌ی فناوری اطلاعات، انفجار اطلاعات و جهانی شدن پیدا کرده‌اند. رایانه موجب بروز پدیده‌ی جدید با عنوان «اعتیاد‌های نو و مدرن» شده است و بدین وسیله آسیب‌های اجتماعی افزایش یافته‌اند. استفاده‌ی خارج از حد متعارف از اینترنت، به وابستگی شدید روانی و فکری می‌انجامد، به طوری که بعضی از کاربران به فضای غیرواقعی پناه می‌برند در آن‌جا زندگی می‌کنند. با ورود اینترنت و رایانه به درون خانواده‌ها، بین والدین، معلمان، مربیان و دانش‌آموزان (فرزندان) جدایی فکری، عاطفی و فیزیکی رخ می‌دهد. نتیجه‌ی تحقیقات نشان می‌دهد که درصد بالایی از نوجوانان و جوانان از اینترنت برای فعالیت‌های بیهوده‌ی نظیر: دوست‌یابی، بازی و صحبت با یکدیگر استفاده می‌کنند. محیط جذاب و به ظاهر صمیمانه‌ی سایت‌های اینترنتی سبب می‌شود که کاربر بدون آن که گذر زمان را حس کند، در آن‌ها فعالیت داشته باشد. از طرف دیگر، نوجوانی که پشت میز رایانه و اینترنت نشسته است، برنامه‌های سایت را لذت بخش‌تر از سخنان پدر و مادر و تکالیف مدرسه می‌داند. در نتیجه، در ارتباطات، رفتار و زندگی اجتماعی او اختلال ایجاد می‌شود.

MIT برگزار شده، افزود: «تغییرات خرده فرهنگ‌های حاکم بر کلاس‌های درس می‌تواند موجب بروز تغییراتی در مشخصه‌های جهانی فرهنگ جوانان در عصر حاضر شود» [http://www.shabakeh.mag.com].

جوانان و نوجوانان بر اساس شیوهی تبیین و روایتشان از کاربرد تلفن همراه، الگوی فرهنگی خاص خودشان را از این فناوری ارتباطی می‌سازند. بر این اساس، تلفن همراه دلالنگر آن گونه تفکر اجتماعی است که تفکر بازتابی درباره‌ی اخلاق، طرز رفتار، زیباشناسی، کنش روزمره و زندگی اجتماعی را برانگیخته است [کلانتری، ۱۳۸۷].

۳. آسیب‌های اخلاقی

آنچه می‌توان در اینترنت خطرناک‌تر تلقی شود، ارتباطی است که از طریق اتاق‌های گفت‌وگو بین افراد برقرار می‌شود و در برخی موارد صدمات فراوانی به وجود می‌آورد. این اتاق‌های گفت‌وگو که معمولاً در آن‌ها امکان ارتباط با نام‌های جعلی و مجهول وجود دارد، می‌توانند زمینه‌های لازم را برای ایجاد برخی از مفاسد اجتماعی به وجود آورند و تقریباً راهی برای جلوگیری از آن وجود ندارد. به جرئت می‌توان گفت که خطر اتاق‌های گفت‌وگو به مراتب بیشتر از سایت‌های غیراخلاقی موجود در اینترنت است. زیرا بی‌اطلاعی خانواده‌ها از این موضوع، خطرهایی را به آنان تحمیل می‌کند. از سوی دیگر، از جمله چالش‌های اساسی گسترش فناوری ارتباطات در جهان، مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه، آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی است. قرار گرفتن در معرض فرهنگ‌های گوناگون، آزادی‌های زیاد در یک دوره‌ی زمانی نسبتاً کوتاه و امکان دسترسی به اطلاعات غیراخلاقی گوناگون از طریق اینترنت، برخی از نمونه‌های این خطرها محسوب می‌شوند.

۴. آسیب‌های اجتماعی

استفاده‌ی بیش از حد از رایانه، این آثار را به دنبال دارد: تیک‌ها، فشارهای عصبی، چشم‌درد، رکود فعالیت‌های معده، چاقی و عدم جذب چربی‌ها، افزایش قند خون، کم شدن فعالیت کلی بدن، مشکلات تنفسی، افتادن سرشانه‌ها، خارج شدن ستون فقرات از حالت طبیعی، و انزوای اجتماعی. به علاوه، کودکان و نوجوانان را از یادگیری‌های شناختی، جسمانی و اجتماعی باز می‌دارد. [شیرزادی، ۱۳۸۶: ۱۱۳].

بازی‌های رایانه‌ای به سبب داشتن صفحات گرافیکی، تنوع رنگ و سرعت زیاد تعویض صفحات، تأثیرات منفی روی مغز و اعصاب کودکان می‌گذارند و از این راه، برخی اختلالات را موجب می‌شوند. تأثیرات منفی رایانه بر بدن افراد، شامل دردهای شدید کمر، دست، گردن و سر است که به صورت آرتروز ظاهر می‌شود و گاهی به ایجاد کیست معضلی در مچ دست می‌انجامد [دلدار، بی‌تا].

تلفن همراه وسیله‌ای ارتباطی و مفید است که در سایه‌ی غفلت والدین، دانش‌آموزان و متولیان فرهنگ و آموزش، رفته رفته به یک وسیله‌ی خطرناک تبدیل می‌شود. برخی از دانش‌آموزان دختر در دوره‌های متفاوت تحصیلی، با در دست داشتن گوشی‌های دوربین‌دار، از هم‌کلاسی‌های خود عکس یا

فیلم می‌گیرند و گاه آن را نیز به دیگران «بلوتوث» می‌کنند (برای گوشی‌های دیگران می‌فرستند). برخی از دانش‌آموزان نیز هنگام تعمیر گوشی‌های خود گرفتار عده‌ای سودجو و فرصت‌طلب می‌شوند که با در اختیار داشتن این تصاویر، از دانش‌آموز یا خانواده‌ی او اخاذی می‌کنند. متأسفانه این ناهنجاری اجتماعی روز به روز در حال افزایش است و اگر فکری جدی برای آن نشود، در آینده‌ای نه چندان دور می‌تواند گریبان‌گیر بسیاری از خانواده‌ها شود. شاید به همین دلیل است که وزارت آموزش و پرورش در بخش نامه‌ای به مدارس سراسر کشور، هرگونه استفاده از تلفن همراه را در مدارس ممنوع کرده است. البته باید گفت که بخش نامه‌ای که درمان نبود.

مدیر یک دبیرستان دخترانه می‌گوید: «متأسفانه استفاده از تلفن‌های همراه دوربین‌دار تاکنون برای مدرسه مشکلات زیادی ایجاد کرده است، به گونه‌ای که هر از چند گاهی، شاهد بروز اتفاقات ناگواری برای دانش‌آموزان در این رابطه هستیم». ایشان می‌گوید: «واقعیت این است که بخش نامه‌ی آموزش و پرورش فقط یک وظیفه‌ی جدید به انبوه وظایف ما اضافه کرده است. هر روز کارمان این شده است که مراقب باشیم دانش‌آموز از تلفن همراه استفاده نکند؛ مخصوصاً گوشی‌های دوربین‌دار. در صورتی که به نظر من این راه درستی نیست و آموزش و پرورش باید برنامه و سازوکار بهتری ارائه کند. در صورت وقوع اتفاقات ناگوار، مدرسه توانش را می‌دهد [خطرات گوشی‌ها ...، ۱۳۸۷].

دکتر دیوید شفیلد، روان‌شناس دانشگاه استافورد شایر، با مطالعه‌ی ۱۰۶ نفری که از تلفن همراه استفاده می‌کنند، دریافت که ۱۶ درصد آن‌ها مشکلات رفتاری دارند. این مشکلات رفتاری در پی اعتیاد به استفاده از تلفن همراه پدید می‌آیند. وی در تحقیق دیگری که در یک کنفرانس علمی ارائه شد، دریافت که فشارخون در میان کسانی که به‌طور دائم از تلفن همراه استفاده نمی‌کنند، کمتر است. همچنین، میزان فشارخون افراد پس از استفاده از تلفن همراه کمتر از زمان مکالمه با تلفن ثابت بوده است. پژوهشگران، با مطالعه روی ۱۰۶ دانش‌آموز دریافتند، ۱۶ درصد آن‌ها پس از آغاز تماس تلفنی نمی‌توانند سر جای خود بمانند. دائم این طرف و آن طرف می‌روند و یا همه‌ی حواسشان معطوف به مکالمه‌ی تلفنی می‌شود. با وجود اهمیت تلفن همراه در زندگی روزمره، تحقیقات نشان‌دهنده‌ی آن است که استفاده بیش از حد از تلفن همراه می‌تواند استرس‌زا باشد. برخی از مردم به طرز بی‌رویه از آن استفاده می‌کنند و این امر زندگی شخصی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد [گردان، ۱۳۸۸].

تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر زبان و آموزش آن

یکی از مواردی که در بحث پیامدهای وسایل الکترونیکی باید آن را جدا از مباحث دیگر فرهنگی مدنظر قرار داد، زبان است. در رسانه‌های الکترونیکی جدید، غالباً زبان انگلیسی سلطه دارد و می‌خواهد خود را به همه‌ی فرهنگ‌ها و کشورهای، از جمله ایران، تحمیل کند. نفوذ و گسترش زبان انگلیسی از طریق تلویزیون‌های ماهواره‌ای و اینترنت در جای خود می‌تواند مهم‌ترین تهدید علیه زبان‌های ملی و محلی قلمداد شود.

از آن‌جا که تمامی کانال‌های ارتباطی دنیا و رسانه‌های جهانی، تنها به چند زبان خاص تعلق دارند و سخن‌گویان سایر زبان‌ها برای ارتباط برقرار

کردن با افراد دیگر در گوشه و کنار دنیا، ملزم به برقراری ارتباط با این زبان‌ها هستند، لذا این مهم می‌تواند تهدیدهای عمده‌ای را برای زبان‌های دیگر، از جمله زبان فارسی، به وجود آورد؛ به طوری که به مرور کارایی خود را از دست می‌دهد و رو به زوال می‌نهد. از این رو برنامه‌ریزان، خصوصاً سازمان‌های آموزشی، باید تلاش بیشتری را وقف این مهم کنند تا زبان فارسی نیز جایگاه خود را بیابد و کاربردهای بیشتری داشته باشد.

آسیب‌های جهانی شدن در بعد پرورش در مدرسه

از نگرش بومی در قلمرو جمهوری اسلامی ایران، چنین برمی‌آید که نظام آموزش و پرورش در بخش پرورش، مسئولیت خطیری دارد که عبارت از پرورش افرادی است که به مبانی و اصول دینی وفادار باشند و حیات دین‌دارانه را برگزینند. این در حالی است که امواج جهانی شدن به شکل‌گیری روند‌های دین‌ستیزانه در جوامع دینی و از جمله ایران منجر شده است.

به طور کلی، ادیان توحیدی که در جوامع دینی شکل گرفته‌اند، تا به امروز با سه موج مخالف مواجه بوده‌اند که موج سوم آن در عصر جهانی شدن به وجود آمده است. موج‌های اول و دوم که «دین‌ستیزی» و «دین‌گریزی» نام داشته‌اند، در تاریخ به «کفر» و «سکولاریزم» مشهور بوده‌اند. اما موج سوم به نام «دین‌گزینی» است که در سطح وسیع، با استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و رسانه‌ها، سعی در نفی مشروعیت اسلام برای قرن بیست و یکم دارد و با معرفی «لیبرال دموکراسی» بنا به نظریه‌ی فوکویاما، می‌کوشد آن را جای‌گزین اسلام کند. فوکویاما می‌گوید: «ارزش‌های لیبرال دموکراسی در پی نفی دین نیست، بلکه با گرفتن اصول و آموزه‌های دینی و هضم آن‌ها در درون فرهنگ غربی، در واقع تلاش دارد این فرهنگ را صیغه و ماهیتی روحانی بخشد و آن‌را به دین آخرالزمان تبدیل کند.»

هانتینگتون هم در مورد قرار گرفتن لیبرال دموکراسی به جای اسلام می‌گوید: «یک ایدئولوژی فراگیر و جامع که در ورای تحولات تاریخی و اجتماعی، حاکمیت خود را به صورت مستمر و متفاوت از سایر ایدئولوژی‌ها حفظ خواهد کرد. نتیجه آن که سیر تفکر جدید اندیشمندان لیبرال دموکراسی، چارچوب تازه‌ای به انسان معاصر ارائه ??? که جای‌گزین دین در جوامع دینی شده است [افتخاری، ۱۳۸۳].»

خلاصه‌ی کلام آن که جهانی شدن و گسترش فناوری‌های ارتباطی باعث شده است که چارچوب ترسیم شده برای پرورش نسل جوان به شدت از ناحیه‌ی لیبرال دموکراسی معاصر با چالش مواجه شود نسل جوان در رسانه‌ها، وبلاگ‌ها و فیلم‌ها، با چهره‌های تازه از لیبرال دموکراسی مواجه شده است که داعیه‌ی شمولیت، عدالت، حقانیت و پاسخ‌گویی به نیازهای فطری انسان را دارد.

جهانی شدن و سطح انتظارات

جهانی شدن باعث افزایش مطالبات مردم از نهاد آموزش و پرورش شده است. آنان با مشاهده‌ی مطالب نظری و عینی مربوط به ترقی‌های

کشورهای نزدیک و دور جهان، نیاز به پیشرفت دانش را احساس می‌کنند که آموزش و پرورش کنونی از پاسخ‌گویی به آن‌ها عاجز است. دانش آموز و معلم هر دو - البته با درک و فهم متفاوت - وقتی آموزش و پرورش خود را با دیگر کشورهای جهان و مناطق گوناگون مقایسه می‌کنند، سطح مطالبات خود را از آموزش و پرورش فعلی بالا می‌برند که در صورت عدم پاسخ‌گویی مناسب، به نوعی بدبینی نسبت به آموزش و پرورش رسمی و مدیران آن می‌رسند. چون مدیر مدرسه و معلم، یعنی نمایندگان این طرز تفکر رسمی، عاجز از پاسخ‌گویی به سطح نیازهای دانش آموز هستند، او برای تخلیه‌ی روانی خود سعی می‌کند در مدرسه ناهنجاری به وجود آورد. به این ترتیب، وظایف مدیران راهبردی نهاد تعلیم و تربیت دوچندان می‌شود.

جهانی شدن و آسیب‌های هویتی

گیدنز معتقد است که بسیاری از باورها و اعمال مرسوم که در جوامع سنتی هویت را تعیین و تعریف می‌کردند، امروزه بیش از پیش نفوذ خود را از دست می‌دهند. وی بر این باور است که افراد مدرن باید دائماً «خود بازتابی» داشته باشند؛ یعنی در مورد این که چه کاری باید انجام دهند و چه کسی باید باشند، تصمیم بگیرند. گیدنز هویت را سیال، انعطاف‌پذیر و غیر ثابت می‌داند [عاملی و دیگران، ۱۳۸۷].

فرانکل معتقد است با روند جهانی شدن، روزبه‌روز مشکل بی‌معنایی و احساس بی‌هویتی در زندگی اجتماعی انسان‌ها تشدید می‌شود؛ به نحوی که عصر حاضر را عصر تزلزل ارزش‌ها نام نهاده است. وی عقیده دارد: جوهر وجود انسان را سه عامل معنویت، آزادی و مسئولیت تشکیل می‌دهد. در عصر جهانی شدن، خلأ این سه عامل محسوس است؛ به ویژه عامل معنویت که اساس دو عامل بعدی است [جعفری و شریف، ۱۳۸۳].

پس بعد سخت‌افزاری جهانی شدن از این جهت منشأ بحران می‌شود که انسان همیشه فکر می‌کرد، این پدیده سیاه یا سفید است و به شیوه‌ی خاصی به آن می‌نگریست. اما وقتی مطلع می‌شود، انسان‌های دیگری که مثل او زندگی می‌کنند، در جایی دیگر، پدیده را به شکلی دیگر می‌بینند، این ابهام، تردید و سؤال برایش پیش می‌آید که آیا واقعاً نگاه من درست بوده است یا آن‌چه دیگری می‌بیند صحیح است. این از بین رفتن مرزهای هویتی موجب می‌شود که انسان‌ها، به نوعی در تعامل و اصطکاک یا در نزاع با هم، در زمینه‌ی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها قرار بگیرند. خود این پدیده سبب می‌شود که بحران معنا و بحران هویت شکل بگیرد. بحران هویت ملازم بحران معناست. هویت یعنی این که انسان چه کسی است؛ یعنی همان معیارها و شاخص‌هایی که او را از دیگران متمایز و با عده‌ی دیگری مشترک می‌کند. این تعریف هویت است.

جمع‌بندی و ارائه‌ی راهبردها

برخورد مناسب با جهانی شدن، برخورد منطقی و انتخاب رویکرد عقلی در استفاده از فرصت‌ها و کمینه‌کردن تهدیدات است. آن‌چه در این نوشتار به تناسب موضوع آورده شده، روایتی آسیب‌شناسانه در جهت

دفتر انتشارات کمک آموزشی

با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می‌شوند:

مجله‌های دانش‌آموزی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

لشردک (برای دانش‌آموزان آمادگی و پایه‌ی اول دوره‌ی دبستان)

لشردخواتوز (برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره‌ی دبستان)

لشردانش‌آموز (برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم و پنجم دوره‌ی دبستان)

لشردخوجوان (برای دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی)

لشردان (برای دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه و پیش‌دانشگاهی)

مجله‌های بزرگسال عمومی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

رشد آموزش ابتدایی، رشد آموزش راهنمایی تحصیلی، رشد تکنولوژی آموزشی، رشد مدرسه فردا، رشد مدیریت مدرسه، رشد معلم

مجله‌های بزرگسال و دانش‌آموزی اختصاصی

(به صورت فصلنامه و ۴ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

رشد برهان راهنمایی (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی) ♦
رشد برهان متوسطه (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه) ♦
رشد آموزش قرآن ♦
رشد آموزش معارف اسلامی ♦
رشد آموزش زبان و ادب فارسی ♦
رشد آموزش هنر ♦
رشد مشاور مدرسه ♦
رشد آموزش تربیت‌بدنی ♦
رشد آموزش علوم اجتماعی ♦
رشد آموزش تاریخ ♦
رشد آموزش جغرافیا ♦
رشد آموزش زبان ♦
رشد آموزش ریاضی ♦
رشد آموزش فیزیک ♦
رشد آموزش شیمی ♦
رشد آموزش زیست‌شناسی ♦
رشد آموزش زمین‌شناسی ♦
رشد آموزش فنی‌وحرفه‌ای ♦
رشد آموزش پیش‌دبستانی

مجله‌های رشد عمومی و اختصاصی برای آموزگاران، معلمان، مدیران و کارکنان اجرایی مدارس، دانشجویان مراکز تربیت‌معلم و رشته‌های دبیری دانشگاه‌ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می‌شوند.

نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶، دفتر انتشارات کمک آموزشی.

تلفن و نامبر: ۰۲۱ - ۸۸۳۰۱۴۷۸

شناخت تهدیدات جهانی شدن در حوزه‌ی مسائل اجتماعی بود و از این حیث به دنبال تعیین وجه خاصی از جهانی شدن بود. به‌طور کلی، تهدیدات در دو بعد آموزشی و پرورشی با عاملیت یکی از عوامل اصلی جهانی شدن به نام فناوری اطلاعات و ارتباطات، مورد بررسی قرار گرفت؛ تهدیداتی هم‌چون: وارونگی آموزشی، فراموشی ادب تحصیل، آموزش‌های ناهمسان، آسیب‌های فراگیر اجتماعی، تأثیر استفاده از اینترنت و تلفن همراه در مدارس روی جوانان و نوجوانان و تهدیدات مربوط به مسائل پرورشی.

در عصر جهانی شدن، نظام آموزشی ما بحران‌های جدی را پیش‌رو دارد. لذا لازم است با بهره‌گیری صحیح و استفاده‌ی بهینه از فناوری‌های جدید ارتباطی، نظیر اینترنت و از طریق ایجاد جذابیت در مطالب و مواد آموزشی، توانایی تولید و بازتولید اطلاعات را کسب کند و از این طریق، نه تنها در مواجهه با این فرایند به حاشیه رانده نشود، بلکه در متن و بطن تحولات جهانی نقش‌آفرینی کند. این در صورتی امکان دارد که راهبردهای زیر مدنظر قرار گیرند:

در سطح کلان

۱. استفاده‌ی بهینه از آرای و عقاید نظریه‌پردازان تربیتی در برنامه‌ی اصلاحی؛
۲. بازاندیشی در توجه به پژوهش‌های تربیتی و پیوند آن با برنامه‌ریزی آموزشی؛
۳. بازاندیشی در مشارکت بخش خصوصی در تأمین اعتبارات مالی؛
۴. توجه به جامع‌گرایی در طراحی برنامه‌ها؛
۵. بازاندیشی در شیوه‌های تولید محتوای کتب درسی و برنامه‌ریزی درسی؛
۶. توجه به عدم تمرکز آموزشی و انتظام‌بخشی به فرایند آموزش و پرورش؛
۷. بازاندیشی در شیوه‌های تربیت معلمان و نقش آن‌ها در جهان در حال تغییر؛
۸. بازاندیشی در اهداف و اصول آموزش و پرورش در سطوح متفاوت؛
۹. توجه به ارتباط دنیای تحصیل با شرایط واقعی دنیای بیرون؛
۱۰. مرتبط ساختن اجتماع‌های مجازی با مسائل و مشکلات اجتماع‌های واقعی؛
۱۱. توجه به گسترش مطالعات بین رشته‌ای؛
۱۲. بازاندیشی در شیوه‌های یادگیری.

در سطح مدرسه

۱. تشکیل جلسه‌ی کارشناسی آسیب‌شناسی استفاده از تلفن همراه، با حضور پلیس، روان‌شناس، جامعه‌شناس، مشاور، مسئول

همّت مضاعف، کار مضاعف

برگ اشتراک مجله‌های رشد

شرایط:

۱. پرداخت مبلغ ۷۰/۰۰۰ ریال به ازای یک دوره یک ساله مجله‌ی در خواستی، به صورت علی‌الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه‌ی سه راه آرمایش (سرخه‌حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست.
۲. ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده‌ی اشتراک باپست سفارشی. (کپی فیش رانزد خود نگه دارید.)

♦ نام مجله‌های در خواستی:

.....

.....

.....

♦ نام و نام خانوادگی:

.....

♦ تاریخ تولد:

.....

♦ میزان تحصیلات:

.....

♦ تلفن:

.....

♦ نشانی کامل پستی:

.....

♦ استان: شهرستان:

.....

♦ خیابان:

.....

♦ پلاک: شماره‌ی پستی:

.....

♦ در صورتی که قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره‌ی اشتراک خود را بنویسید:

کد اشتراک: .....

امضا:

.....

♦ صندوق پستی مرکز بررسی آثار:

۱۵۸۷۵/۶۵۶۷

♦ صندوق پستی امور مشترکین:

۱۶۵۹۵/۱۱۱

♦ نشانی اینترنتی:

www.roshdmag.ir

♦ امور مشترکین:

۰۲۱-۷۷۳۳۶۶۵۶-۷۷۳۳۵۱۱۰

♦ پیام‌گیر مجله‌های رشد:

۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۸۲

یادآوری:

- ♦ هزینه‌ی برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی و عدم حضور گیرنده، برعهده‌ی مشترک است.
- ♦ مبنای شروع اشتراک مجله از زمان دریافت برگ اشتراک خواهد بود.

تربیتی، مسئولین انجمن اولیا و مربیان، مشاور، قاضی و غیره زیر نظر و توسط ادارات آموزش و پرورش، و انتقال یافته‌های این جلسه به صورت کاملاً کارشناسی به مدیران مدارس.

۲. توجه به تفاوت‌های فرهنگی مدارس و شهرها برای برنامه‌ریزی بهتر.

۳. تشریح تبعات منفی استفاده از تلفن همراه با تأکید بر: حواس پرتی دانش‌آموز و عدم استفاده از آن در درس؛ ضررهای استفاده‌ی مدام در سنین زیر ۱۷ سال، ناشی از امواج مغناطیسی؛ آثار ویرانگر محتوای برخی تراک‌های غیراخلاقی با حفظ جوانب و احتیاط‌های لازم، برای استفاده‌کنندگان یا بی‌توجهان به تذکرات قبلی مسئولین مدرسه (نه همه‌ی دانش‌آموزان).

۴. تهیه‌ی تراک‌هایی توسط مدارس مبنی بر مشکلاتی نظیر حواس پرتی در مدرسه و عدم توجه کافی به درس و کلاس، انتقال بیماری‌های ویروسی و باکتریایی، مشکلات امواج مغناطیسی تلفن همراه و غیره، و نصب در سالن.

۵. دعوت از مشاور، جامعه‌شناس یا پزشک مسلط به موضوع برای حضور در مدرسه.

۶. پرسش و پاسخ مسئولان مدرسه با دانش‌آموزان به صورت کلاسی یا منتخب جمعی، در مورد انگیزه‌های استفاده از تلفن همراه در مدرسه و کسب آمار و فرضیات در این رابطه. این اقدام به فرایند پیش‌گیری و اقدامات مناسب مدرسه کمک خواهد کرد.

۷. تشکیل جلسه‌ی انجمن اولیای کلاسی برای آگاهی دادن به والدینی که از مشکلات همراه داشتن تلفن همراه توسط دانش‌آموز اطلاعات کافی ندارند و در مقابل مدیر مدرسه مقاومت می‌کنند و گاه با مسئولین مدرسه درگیری می‌شوند.

۸. تأکید مدیران به دانش‌آموزان و والدین که هر ساعت از زمان حضور در مدرسه، می‌توانند از تلفن مدرسه (با نظارت مدیر برای کارهای خیلی ضروری) استفاده کنند و یا والدین از منزل با تلفن مدرسه تماس بگیرند.

۹. آوردن مستندات ممنوعیت تلفن همراه در کشورهای خارجی، مانند ژاپن، قبرس، انگلستان، هند و غیره، برای جلب توجه مدیران یا والدین به اهمیت موضوع انتشار تصاویر دختران دانش‌آموز و به حداقل رساندن اعتراضات آنان.

۱۰. تقویت ابعاد دینی دانش‌آموزان، برای این که خدا را در همه حال ناظر بر اعمال خود بدانند.

۱۱. تقویت قدرت ابراز وجود در دانش‌آموزان که باعث خواهد شد، به پیشنهادات در مورد ذخیره یا دیدن تراک‌های غیراخلاقی یا ارسال و دریافت «اس‌ام‌اس»ها و «ام‌ام‌اس»های غیراخلاقی و پلوتوث‌های غیرمجاز، با قاطعیت «نه» بگویند و از دام این مشکلات رهایی یابند. نقش مربیان پرورشی و مشاوران مدارس در این بخش بسیار مهم است.

♦ منابع در دفتر مجله موجود است.